

Wprowadzenie

Instrukcja ustala procedury i zasady wykonywania czynności niezbędnych przy utrzymaniu w optymalnym stanie zdrowotności elementów zieleni w obrębie parku.

Postanowienia niniejszej instrukcji mają zastosowanie dla Parku Miejskiego w Starogardzie Gdańskim.

Wszystkie elementy zieleni należy użytkować zgodnie z ich przeznaczeniem oraz wymogami sztuki ogrodniczej i ochrony środowiska. Całość utrzymywać w należyтым stanie zdrowotności i estetyki, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości zdrowotnych, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami:

- Spełnienie wymagań podstawowych:
  - bezpieczeństwa użytkowania,
  - odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,
- Warunki użytkowe zgodne z przeznaczeniem obiektu w szczególności w zakresie:
  - zaopatrzenia w wodę i nawozy wieloskładnikowe,
  - usuwania odpadów roślinnych,

Zebrane tu informacje pozwolą na czytelne funkcjonowanie na obiekcie w okresie gwarancji.

Cel Instrukcji

Celem niniejszej instrukcji jest wskazanie obowiązków oraz przybliżenie zagadnień prawidłowej eksploatacji obiektu Zamawiającemu, obsłudze, zarządcy, użytkownikom innym osobom korzystającym z obiektu oraz określenie procedury zgłaszania reklamacji i procedur serwisowych.

Zagadnienia w niej poruszone nie stanowią jedynej bazy wiedzy i są jedynie uogólnieniem szczegółowych warunków gwarancji dotyczącej zieleni.

Dokument ten nie zwalnia Inwestora, Zamawiającego, Użytkownika, Przedstawiciela Inwestora i innych osób korzystających z obiektu z warunków zawartych w szczegółowej karcie gwarancyjnej jak i instrukcji użytkowania zieleni oraz obowiązków nakładanych właściwymi przepisami obowiązującego prawa.

Użytkowanie i konserwacja poszczególnych elementów budowlanych

Teren parku oraz stycznych z nim parkingów w zakresie zieleni.

Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem, zabrania się wjazdu, parkowania samochodów, urządzeń mechanicznych, składowania ciężkich elementów, materiałów budowlanych itp. na zieleni, chodnikach, małej architekturze.

Zabranie się wprowadzania na teren obiektu (prócz miejsc specjalnie w tym celu wydzielonych) zwierząt domowych (psów, kotów, itp.).

Wykonawca nie odpowiada za wszelkie szkody wynikające ze złego użytkowania terenu parku. Nie ponosi potwierdzalności za uszkodzenia mechaniczne (np. dewastację, połamania, zdeptania), biologiczne (np. wprowadzanie fekalii lub uryny) czy chemiczne (wylewanie różnego rodzaju płynów pogłównie i dolistnie). Wykonawca nie odpowiada także za straty w materiale

- nawożenie: zasilanie młodych drzew w okresie wiosennym przed rozpoczęciem wegetacji nawozami wieloskładnikowymi z dominacją azotu (amofoska, saletra amonowa, florovit itp.) w dawce zalecanej przez producenta)

Palikowanie:

- kontrola napięcia taśm w celu uniknięcia wrastania materiału w korowinę, powinna być przeprowadzana 2 razy w roku.

Wywóz biomasy (ściętych gałęzi, chwastów itp.) i przekazanie jej do odbioru podmiotom uprawnionym lub zagospodarowanie jej w miejscu wskazanym przez Zamawiającego.

Drzewa i krzewy iglaste

Podlewanie

- na terenie parku działa automatyczny system nawadniania.

Nawożenie - wiosną

Przeprowadza się je wiosną i latem, nie później niż do połowy lipca, aby roślina zdążyła się przygotować do zimy. Późniejsze nawożenie, zwłaszcza nawozami mineralnymi zawierającymi znaczną ilość azotu, powoduje, że pędy wolniej drewnieją i zimą mogą przemarznąć. Najlepszy jest kompost, gdyż nie tylko dostarcza związków mineralnych, ale też poprawia żyzność gleby. Stosuje się go w ilości 3-5 kg/m². Dobrym nawozem jest Biohumus – można go kupić w sklepach ogrodniczych i stosować w dawce polecanej przez producenta. Można też sięgnąć po nawozy mineralne, na przykład Azofoskę albo Fruktus – 15-30 g/m² (mniej na glebach piaszczystych), raz wczesną wiosną i powtórnie w czerwcu lub na początku lipca.

Krzewy liściaste

Odchwaszczanie.

- krotkość: minimum 4 razy w ciągu sezonu wegetacyjnego,

roślinnym wynikające ze skrajnie niekorzystnych warunków atmosferycznych (np. długotrwałe, ulewne opady atmosferyczne, porywisty wiatr, gradobicia, itp.)

Zieleń

Tereny zieleni należy użytkować zgodnie z ich przeznaczeniem. Niedopuszczalne jest niszczenie powierzchni porośniętych roślinnością przez ich wydeptywanie, wrywanie, wprowadzanie do podłoża rośliny obcych, szkodliwych substancji oraz wprowadzanie zwierząt. Zaleca się regularne pielęgnowanie wykonanej zieleni w całym okresie po wykonaniu robót.

Wszystkie czynności powinny być wykonane przez osoby przeszkolone lub profesjonalnie przygotowane do tego typu prac.

Pielęgnacja zieleni powinna być prowadzona przez profesjonalną firmę ogrodniczą.

Zakres pielęgnacji obejmuje:

Podstawowe zabiegi pielęgnacyjne:

Drzewa:

- minimum dwa razy do roku (po zimie i jesienią) dokonywanie przeglądu każdego drzewa pod kątem stanu zachowania i kontroli prowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych.

Pielęgnacja nowo posadzonych drzew:

- poprawianie misek - należy wykonywać wiosną;
- odchwaszczanie gleby pod koroną drzewa;

Nawadnianie:

- na terenie parku działa automatyczny system nawadniania.

Inne:

1. usuwanie przekwitniętych kwiatostanów i uschniętych liści;
2. ostrożne usuwanie martwych części bylin wiosną;
3. utrzymywanie czystości nasadzeń (niedopuszczenie do przerastania wzajemnego gatunków rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie).

Szczegółowe wskazania dotyczące cięć dla poszczególnych gatunków i rodzajów:

- Róże:

Wiosenna pielęgnacja: rozsypanie kopczyków, usunięcie okryć po zimie, zasilanie 1 krotne wiosenne nawozami wieloskładnikowymi (np. Azofoska, lub specjalnymi do róż) w stanie uwilgotnienia gleby, w ilości zalecanej przez producenta, cięcie wiosenne:

- przeprowadza się, gdy minie niebezpieczeństwo przymrozków, a pąki są dostatecznie nabrzmiałe;
- usuwa się pędy zbyt cienkie oraz części uszkodzone;
- u róż rabatowych w pierwszym roku po posadzeniu należy ciąć, tak aby na pędzie pozostały 2-3 wykształcone oczka;
- róże pnące winno się ciąć wyżej pozostawiając co roku ca 50 cm. wysokości więcej dla pędów zeszłorocznych pędów
- róże kilka lat po posadzeniu tnie się wyżej, nad 6-8 oczkiem;

Letnia pielęgnacja: zasilanie nawozem wieloskładnikowym w momencie, kiedy róże mają drugi wysyp kwiatów;

Jesienna pielęgnacja: przykrycie na zimę polegające na:

- usypaniu wokół krzewów kopczyków do 30 cm wysokości;
- okryciu krzewów gałązkami i liśćmi, które zatrzymają śnieg i wiatr;

- w czasie intensywnego rozwoju gatunków niepożądanych należy przeprowadzić dodatkowe odchwaszczania,
- metoda: odchwaszczanie ręczne (można stosować motyki)

Nawożenie:

- należy zasilić 1-krotnie wiosną nawozami wieloskładnikowymi wg. zaleceń producenta. Jeżeli zachodzi konieczność dożywiania roślin, należy zastosować nawozy dolistne; Krzewy kwasolubne zasilać nawozem zakwaszającym glebę np. siarczanem amonu, siarczanem potasu lub specjalnymi nawozami do roślin kwasolubnych (rózanecznik, azalia, hortensja);

Podlewanie:

- na terenie parku działa automatyczny system nawadniania.

Inne:

- usuwanie przekwitniętych kwiatostanów i uschniętych liści (na bieżąco);
- spulchnianie i pielienie misek, rowków i powierzchni grup krzewów;
- w przypadku krzewów o płytkim systemie korzeniowym (rózaneczniki) nie należy przekopywać ziemi wokół krzewów lecz tylko ściółkować korą
- usuwanie samosiewów obcych gatunków zwłaszcza z żywopłotów.

Nasadzenia okrywowe - krzewy, pnącza i byliny:

Odchwaszczanie:

- krotność: minimum 4 razy w ciągu sezonu wegetacyjnego;
- w czasie intensywnego rozwoju gatunków niepożądanych należy przeprowadzić dodatkowe odchwaszczania;
- metoda: odchwaszczanie ręczne.

Nawożenie:

- należy przeprowadzić w ilości 50g/m² w ciągu jednego okresu wegetacyjnego, najlepiej w dwóch dawkach:
  - 1 razy na wiosnę: mieszanka nawozowa wieloskładnikowa zawierająca m. inn. azot, fosfor i potas;

Trawniki oraz pozostałe tereny zielone

Koszenie trawników dywanowych:

- krotkość: minimum raz w ciągu miesiąca
  - w okresie silnego wzrostu traw, koszenie należy przeprowadzać częściej w regularnych odstępach, tak aby wysokość murawy nie przekraczała 12 cm
- pierwsze wiosenne koszenie należy przeprowadzić w momencie, gdy żdźbła traw osiągną wysokość 20 cm;
- ostatnie koszenie przed zimą należy przeprowadzić na 2 do 4 tygodni przed spodziewanym nastaniem mrozów (dla warunków klimatycznych Polski można przyjąć pierwszą połowę października);
  - należy kosić suche trawniki;
- sprzęt do koszenia powinien być wyposażony w kosz do zbierania trawy, w innym przypadku należy trawę wygrabić i usunąć od razu po skoszeniu wykorzystując ją do ściółkowania roślin;

Odchwaszczanie trawników dywanowych:

- chemiczne;
- wieloletnie chwasty trwałe (np. mniszki, stokrotki, babki) należy usuwać ręcznie;
- krotkość: wg potrzeb, nie mniej niż 5 razy w roku.

Inne zabiegi pielęgnacyjne:

- naprawa ubytków - uszkodzone trawniki należy w razie konieczności regenerować przez ręczne wyrównanie powierzchni i uzupełnienie uszkodzonej darni (wysianie zalecanej mieszanki nasion traw),

Pozostałe zalecenia:

- Uwaga! Należy bezwzględnie monitorować stan uwilgotnienia gleby i w sposób przemyślany stosować podlewanie. W parku obok miejsc w których rośliny są narażone na przesuszenie znajdują się miejsca wilgotne, a nawet takie w których okresowo stagnuje woda.

Cięcia pielęgnacyjne:

Krzewów i pnączy (również okrywowych):

- Cięcie należy wykonywać z uwzględnieniem właściwości i cech indywidualnych roślin, w celu zachowania indywidualnego charakteru i uniknięcia zniekształceń korony i pokroju;
- wzmacnianie pędów słabych i wspomaganie rozkrzewiania się roślin poprzez cięcia poprawiające kondycję stosowane wiosną (późniejszy termin może opóźnić kwitnienie);
- usuwanie uszkodzonych, chorych, suchych, przemarzniętych i krzyżujących się pędów i gałęzi;
- usuwanie u podstawy odrostów wyrastających z podkładki roślin szczepionych (z ziemi lub pnia);
- rośliny liściaste zachowujące liście na zimę należy po raz pierwszy ciąć po kilku latach uprawy;

Cięcia odmładzające:

- krzewów, których gałęzie wykazują małą żywotność, słaby przyrost oraz powodują niepożądane zagęszczenie (zbyt duże rozmiary krzewów) można przeprowadzać na krzewach rosnących w warunkach normalnego oświetlenia, z odpowiednim nawożeniem i podlewaniem; zmusza on rośliny do rozwoju nowych, silniejszych gałęzi;
- derenia białego (występuje jako roślina istniejąca) gdyż tylko młode pędy mają charakterystyczne czerwone przebarwienie, szczególnie efektowne w okresie bezlistnym.

Cięcia formujące:

Krzewów iglastych – formy naturalne

- zachować pokrój naturalny

Należy pamiętać aby wszystkie drzewa i krzewy pozostały w formach naturalnych – kompozycja parku wyklucza cięcia formujące (w kulę, stożek, elipse itp.) drzew i krzewów – pożądane są tylko formy naturalne.

DOKUMENTACJA POWYKONAWCZA

- Dostosowanie częstotliwości i ilości podlewania do potrzeb roślin, utrzymanie odpowiedniego zawilgocenia gleby - niedopuszczalne jest zaleganie wody w wierzchniej warstwie gleby, powodujące gnicie roślin.
- Konieczne są przeglądy drzewostanu i usuwanie samosiewów, które są zdeformowane lub nie mają szansy na rozwój pod koronami starszych drzew.
- Usuwanie liści: dwukrotne jesienne wygrabianie liści z powierzchni trawników, nasadzeń krzewów oraz rabat Uwaga: w części leśnej parku liście jesienią pozostawiamy dla ochrony drobnej fauny parku, wygrabiamy je na wiosnę
- Istnieje możliwość zastosowania nawozów wieloskładnikowych i o przedłużonym działaniu (jednokrotne nawożenie wiosną i jednokrotne jesienią np. nawozy producentów Osmocote lub Pokon do nawożenia wszystkich roślin w celu oszczędności robocizny)

